

**Rezultati konzultacija na temu
„Omogućiti svim mladim ljudima da sudjeluju u
raznolikoj, povezanoj i uključivoj Europi. Spremni za
život, spremni za društvo!”**

Anja Gvozdanović

Godišnja Erasmus+ konferencija za područje mladih

29.11.2016.

Hotel Dubrovnik, Zagreb

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
Institute for Social Research in Zagreb

Izazovi za Europu

- **Uključivost:** suvremeni društveni pritisci na mlade ljude (kompetitivnost, zaposlenje, ispunjavanje vlastitih i društvenih očekivanja), poticanje inovativnosti, razvijanje talenata, pozitivni uzori, pronalazak svrhe u životu, razvoj kompetencija, (samo)marginalizacija mladih, mladi s manje mogućnosti
- **Raznolikost:** strah od nepoznatog, gubitak osobnog i kulturnog identiteta, manjak kritičkog mišljenja, ekstremizam, predrasude, stigmatizacija
- **Povezanost:** osjećaj (ne)pripadanja, osjećaj uvažavanja, manjak povjerenja, rizik isključenja iz zajednice, kritičko razumijevanje i korištenje informacija

Tematska pitanja konzultacija

1. Koje promjene u društvu mlade zabrinjavaju i što im je potrebno kako bi se mogli prilagoditi tim promjenama? Što bi im pomoglo da se osjećaju sigurnije?
2. Što bi mladima pomoglo da se bolje povežu i imaju povjerenja u ljude iz drugih kulturnih, društvenih, ekonomskih i religijskih skupina?
3. Kako izbjeći stigmatizaciju ranjivih mladih ljudi i omogućiti jednake šanse u društvu?
4. Što mladima pomaže da se osjećaju kao da pripadaju lokalnoj zajednici, društvu i Europi?
5. Koje kompetencije im mogu pomoći kada se nalaze u teškim situacijama?
6. Što mladima treba da u potpunosti ispune svoje potencijale i pomognu drugima da naprave isto?

Metodologija konzultacija

- Tijekom proljeća 2016.g. provedene su online i offline aktivnosti konzultacijskog procesa:
 - Online anketa
 - Fokus grupe
 - Konferencija
 - Debata između mladih i donositelja odluka
 - Društveni mediji
 - Intervjui sa stručnjacima i donositeljima odluka
- Sudjelovalo je sveukupno 870 mladih ljudi – 602 u online anketi i 268 sudionika/ca fokus grupa
- 142 stručnjaka – 134 osobe koje rade s mladima (42 online i 92 kao sudionici fokus grupa), 8 istraživača i predstavnika agencija
- 70 predstavnika javne vlasti (53 konzultirano u fokus grupama, 13 putem online ankete, 4 putem intervjua)

1. Koje promjene u društvu mlade zabrinjavaju i što im je potrebno kako bi se mogli prilagoditi tim promjenama?
Što bi im pomoglo da se osjećaju sigurnije?

Zabrinjavajuće društvene promjene

- Sve lošija ekonomska situacija u Hrvatskoj
- Porast nezaposlenosti
- Klijentelizam i korupcija
- Iseljavanje mladih u gradove i izvan zemlje
- Rast socijalnih razlika, nejednaki razvoj regija, propadanje gospodarstva
- Neuspjela reforma obrazovnog sustava
- Pad povjerenja u institucije
- Slabo ulaganje u obrazovanje, kulturu i civilno društvo
- Nedostatak brige lokalnih uprava za mlade i njihove potrebe
- Nacionalizam
- Slabo prihvaćanje različitosti
- Govor mržnje u medijima, manipulacija medija

Navedene promjene utječu na rašireni osjećaj individualne egzistencijalne nesigurnosti, straha, neizvjesnosti i bespomoćnosti. Također, prepoznata je raširenost apolitičnosti, pasivnosti i neinformiranosti kod mladih.

Što bi mladima pomoglo da se osjećaju sigurnije?

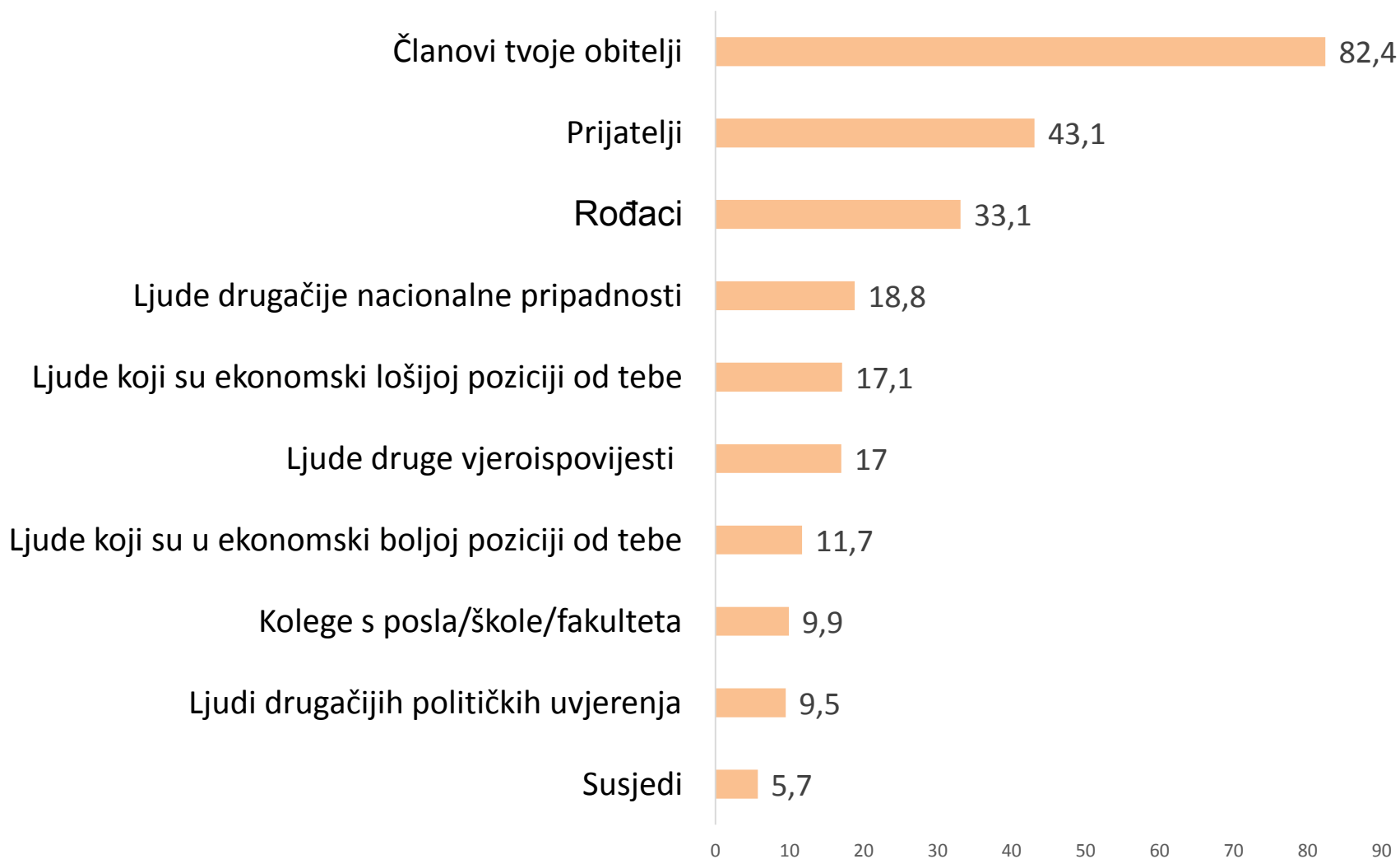
- Stjecanje konkretnih znanja i vještina koje su aktualne na tržištu rada
- Rad na izgradnji samopouzdanja
- Razvoj osobne poduzetnosti
- Proaktivnost u rješavanju vlastitih problema
- Dostupnost neformalnog obrazovanja
- Dostupnost raznovrsnih savjetovališta
- Uvažavanje potreba i problema mladih od strane institucija (lokalnih i nacionalnih)
- Razvoj kritičkog mišljenja, medijska i politička pismenost
- Vještine vezane uz interkulturalni dijalog

Što bi mladima pomoglo da se osjećaju sigurnije?

- *Mladi bi se osjećali sigurnije kada bi se dodatno razvio sustav financiranja i stipendiranja mladih tijekom formalnog obrazovanja, ali isto tako i tijekom obavljanja raznih vrsta stručne prakse, stručnog osposobljavanja, naukovanja i specijalizacije. (predstavnik/ca tijela javne vlasti)*
- *Da bi se mladi, ali i svi ostali, osjećali sigurnijima potrebno je izgraditi kulturu povjerenja koja podrazumijeva zadovoljavanje više uvjeta, primjerice - normativnu sigurnost, transparentnost društvenih organizacija, stabilnost društvenog poretka, predvidljivost/proračunatost moći, primjenu prava i obveza, poticanje dužnosti i odgovornosti i čuvanje dostojanstva, integriteta i autonomije svakog pojedinog građanina. (predstavnik/ca stručnjaka)*

2. Što bi mladima pomoglo da se bolje povežu i imaju povjerenja u ljude iz drugih kulturnih, društvenih i religijskih skupina?

Najviša razina povjerenja u socijalne grupe (%)

Što pomaže boljem povezivanju mladih i razvoju povjerenja prema osobama drugačijih socijalnih obilježja?

- Postojanje prilika za upoznavanjem različitih osoba, iskustvo kontakta, susreta, suradnje, dijaloga
- Programi mobilnosti, volonterstvo, sudjelovanje na međunarodnim kulturnim i sportskim manifestacijama
- Sudjelovanje na okruglim stolovima, debatama, forumima o temama vezanima uz toleranciju, uvažavanje različitosti
- Jednak pristup neformalnom obrazovanju u svim regijama u zemlji

Bolji kontakt s njima, više zajedničkih aktivnosti (sportskih, kulturnih) koji nam pomažu u međusobnom boljem razumijevanju (sudionik online ankete).

Dijalog koji bi doveo do, ako ne već shvaćanja, onda barem razumijevanja da su i ljudi koji su od mene/nas drugačiji po nečemu ipak isti kao i ja/mi (sudionik online ankete).

Druženje i rad na zajedničkim aktivnostima (sudionik online ankete).

Obrazovanje. Nepovjerenje i strah proizlaze iz neznanja. (sudionik online ankete).

Što pomaže boljem povezivanju mladih i razvoju povjerenja prema osobama drugačijih socijalnih obilježja?

- Povjerenje nije povezano sa socioekonomskim ili kulturnim obilježjima već obilježjima osobnosti:

Ne vidim problem vjere, nacionalnosti ili statusa što se tiče povjerenja, to se samo tiče odnosa. (sudionik online ankete)

Bitno mi je kakva je netko osoba neovisno o njegovoj vjeri, nacionalnosti, kulturi...(sudionik online ankete)

Vjerujem ljudima ovisno o tome kakvi su ljudi, nevezano za vjeru ili nacionalnost. (sudionik online ankete)

Nikome ne vjerujem u potpunosti, a ostalima vjerujem dok me ne iznevjere i nije mi bitna ni vjera ni rasa ni politika. (sudionik online ankete)

Što pomaže boljem povezivanju mladih i razvoju povjerenja prema osobama drugačijih socijalnih obilježja?

- Reciprocitet i asimilacija

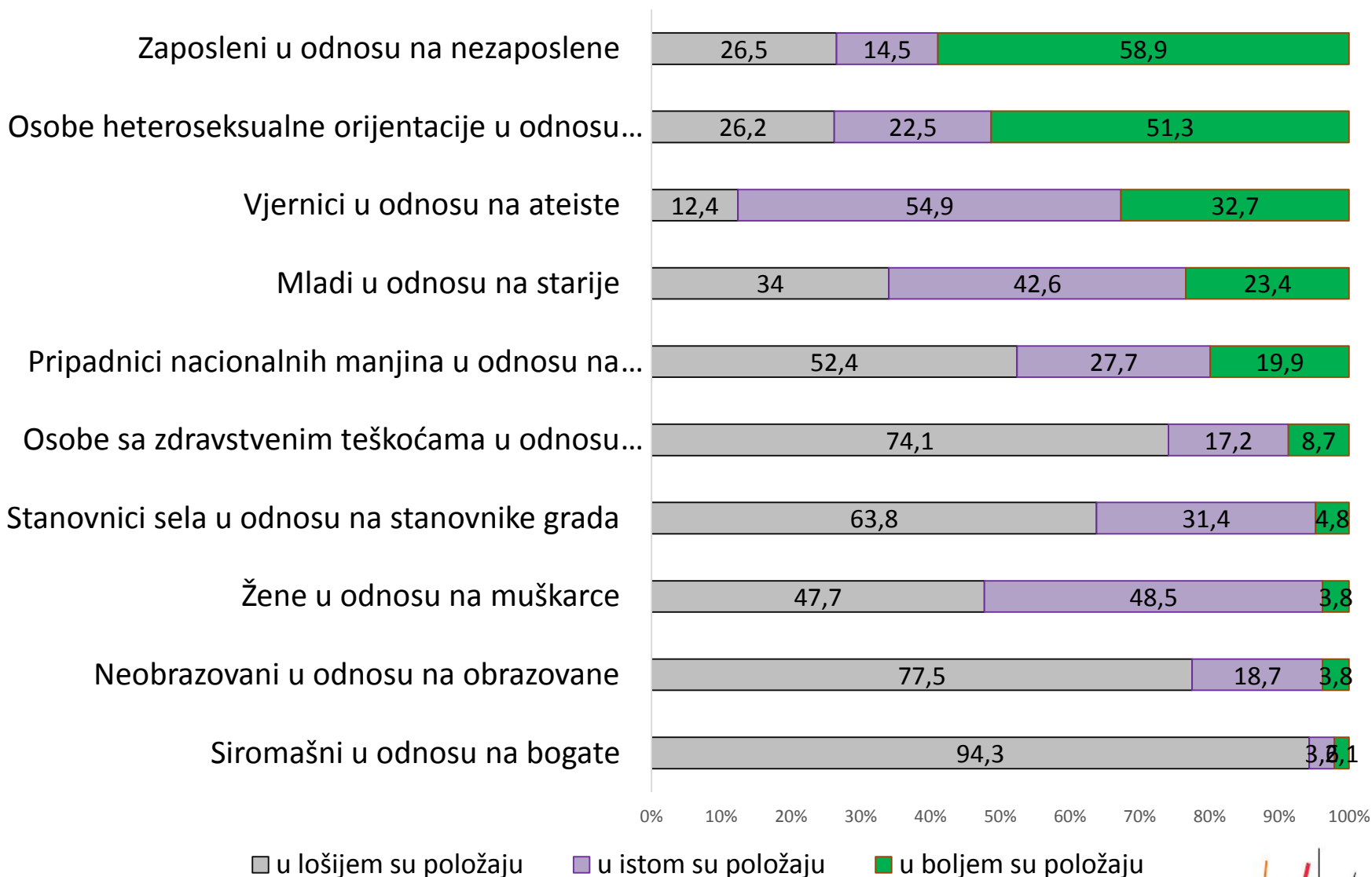
Ako već žive u našoj domovini neka onda prihvate naše običaje i kulturu, neka im ne smeta ako želimo maknuti ćirilicu sa naših povijesnih mjesta, što se izražavamo kao domoljubi, rimokatolici i Hrvati. (sudionik online ankete).

Druge vjere i nacionalnosti bih više poštivao kada bi oni više poštivali većinsko stanovništvo države u kojoj žive (sudionik online ankete).

Integracija tuđe nacionalnosti u hrvatsko društvo pri čemu bi se odrekli bivšeg nacionalnog identiteta. (sudionik online ankete).

3. Što bi se moglo napraviti da se izbjegne stigmatizacija ranjivih mladih ljudi i da im se omoguće jednake šanse u društvu?

Procjena odnosa (ne)ravnopravnosti između pojedinih društvenih skupina (%)

Što bi se moglo napraviti da se izbjegne stigmatizacija ranjivih mladih ljudi i da im se omoguće jednake šanse u društvu?

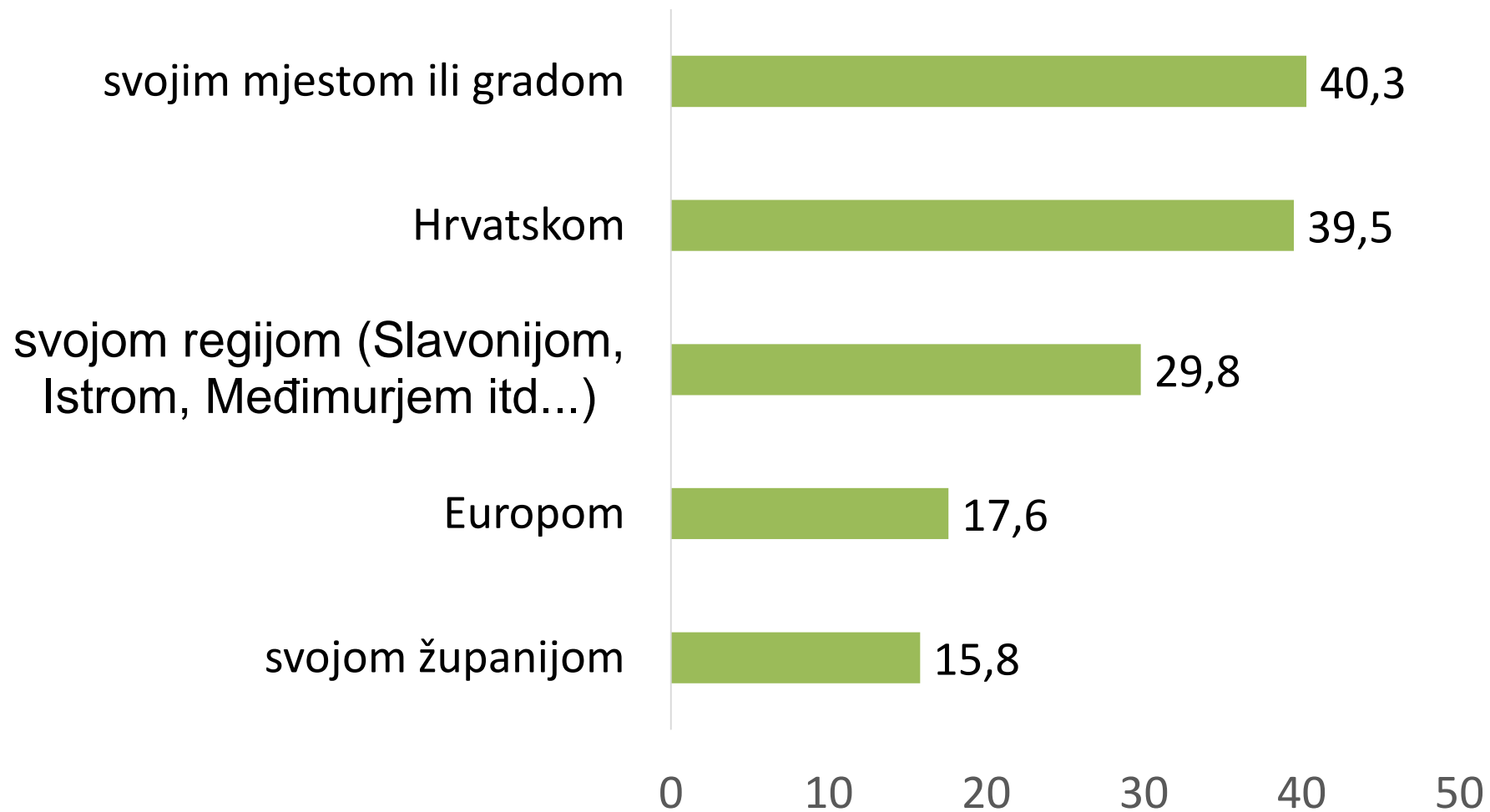
- Dva glavna diskursa – strukturalni: provođenje mjera socijalnog uključivanja; kulturalni: opća senzibilizacija društva za potrebe marginaliziranih skupina
- Sustavno formalno kažnjavanje diskriminacije
- Pozitivna diskriminacija
- Formalno i neformalno obrazovanje kao ključni faktori borbe protiv stigmatizacije i isključivanja
- Senzibilizirati nastavnike o prepoznavanju i suzbijanju diskriminacijskih praksi
- Senzibilizacija javnosti za potrebe različitih ranjivih skupina
- Promovirati pozitivne modele ponašanja
- Nužnost vođenja računa o specifičnostima problema i potreba ranjivih podskupina

Što bi se moglo napraviti da se izbjegne stigmatizacija ranjivih mladih ljudi i da im se omoguće jednake šanse u društvu?

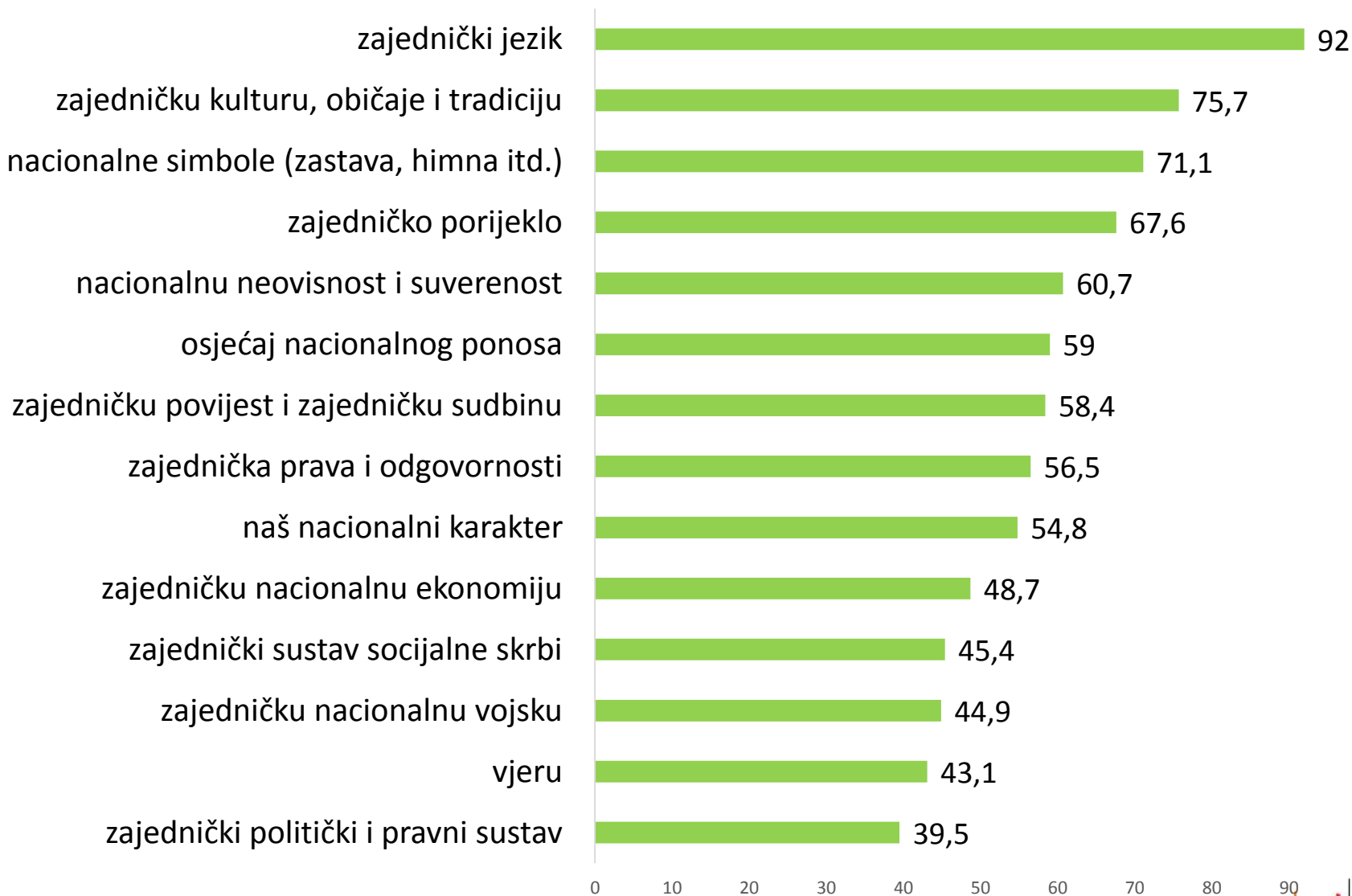
- *Podrška u cilju izbjegavanja stigmatizacije ranjivih mladih ljudi također nužno mora obuhvatiti i oblike vršnjačke podrške kroz projekte, programe, primjere dobre prakse, neformalne oblike obrazovanja i razmjene iskustava a za čije provođenje odgovornost mora preuzeti država u suradnji s civilnim društvom. (predstavnik tijela javne vlasti)*
- *Izgraditi čvrst zakonodavni okvir kojim se štite njihova prava te zaista i provoditi zakonske odredbe. Osnaživati mlade iz ranjivih skupina pružanjem institucionalne i neformalne podrške kroz rad različitih udruga, edukacije, pomoć u obrazovanju i sl. (predstavnik stručnjaka)*

4. Što mladima pomaže da se osjećaju kao da pripadaju lokalnoj zajednici, društvu i Europi?

Visoka osobna povezanost s geografskim područjima (%)

Elementi važni za osjećaj nacionalne pripadnosti – vrlo važno (%)

Elementi važni za osjećaj pripadnosti Europi (%)

Što mladima pomaže da se osjećaju kao da pripadaju lokalnoj zajednici, društvu i Europi?

- Izrazito važan rad na provedbi mjera koje potiču društvenu uključenost mladih
- Educirati mlade da koriste mehanizme političkog i društvenog utjecaja na donositelje odluka
- Bolja responzivnost institucija – poruka uvažavanja mladih
- Osiguravanje neformalne i formalne podrške mladima u široj zajednici
- Razvijanje osjećaja kod mladih da doprinose društvu i da društvo taj doprinos cijeni

Kao primjer mogućeg poticanja i izgradnje osjećaja pripadnosti mladima lokalnim zajednicama, društvu (naciji) i Europi mogli bismo navesti sve aktivnosti koje uključuju mlade ljude u aktivno sudjelovanje u donošenju prijedloga i odluka koje se tiču tih društava. Pružanjem mogućnosti i prilika da mladi grade i iznose svoja mišljenja te pružanjem osjećaja da njihova mišljenja društvo uvažava i poštuje, gradi se osjećaj povezanosti i pripadnosti tom društvu i zajednici. (predstavnik tijela javne vlasti).

Poticanje razmjene iskustava i najboljih praksi, međunarodne mobilnosti studenata kao i povezivanje sa studentima drugih država EU putem modernih sustava za komunikaciju mogu pridonijeti ovom cilju. (predstavnik stručnjaka).

5. Koje kompetencije mladima mogu pomoći kada se nalaze u teškim situacijama?

Koje kompetencije mladima mogu pomoći kada se nalaze u teškim situacijama?

- Naglašavaju važnost potpore obitelji i socijalnih i obrazovnih institucija u osiguranju stabilne i kontinuirane podrške za što bezbolniju tranziciju iz mladosti u odraslost
- Izrazita potreba za usvajanjem znanja i vještina socijalnopsihološkog karaktera: izgradnja samopouzdanja, vjere u sebe i svoje sposobnosti, metode rada na osobnom razvoju
- Potreba za metodama nadilaženja stresa, kontrole emocija, razvoja samosvijesti
- Konstruktivno i racionalno sagledavati probleme – životne poteškoće kao prilika za osobni rast
- Razvoj kritičkog mišljenja u svrhu donošenja odluka
- Vještine suradnje
- Potreba za stjecanjem komunikacijskih i socijalnih vještina (soft skills)
- Iako ne spadaju u kompetencije, često je spominjana potreba da budu hrabriji, odvažniji i strpljiviji

Koje kompetencije mladima mogu pomoći kada se nalaze u teškim situacijama?

Vještinu kako se nositi s odbacivanjem, s problemima sa samopouzdanjem, vještinu kako kreativno rješavati nesigurnosti. (sudionik offline ankete)

Da me je netko naučio samopoštovanju i kako se obraniti od bullyinga i da me je netko kad sam bila osnovnoškolskog uzrasta podržavao i dao do znanja da vrijedim i dao životne opcije jer dan danas kao odrasla osoba nosim posljedice toga što su odrasli zakazali kad sam bila dijete.

(sudionik offline ankete)

Bolji način izražavanja i prenošenja mojih misli i emocija, upravljanje stresom.

(sudionik offline ankete)

Bolje vještine komunikacije - mogućnost da se "hladne glave" suočim s određenim situacijama i ljudima.

(sudionik offline ankete)

Preferirani tipovi savjetovališta – vrlo važno (%)

6. Što mladima treba da u potpunosti ispune svoje potencijale i pomognu drugima da naprave isto?

Izrazito važna znanja i vještine za ostvarivanje vlastitih potencijala (%)

Što mladima treba da u potpunosti ispune svoje potencijale i pomognu drugima da naprave isto?

- Izražena je velika potreba za financijski i fizički dostupnim brojnijim i kvalitetnijim sadržajima koji bi im omogućili mladima da svoje potencijale prepoznaju i razviju
- Problem geografski neravnomjerne distribucije i kvalitete sadržaja programa (ne)formalnog obrazovanja i provođenja slobodnog vremena
- Potreba za adekvatnom povratnom informacijom, savjetima i mentorstvom u okviru škole koji bi mogli osnažiti i motivirati mladu osobu na ustrajnost u razvoju svojih kapaciteta
- Potreba za jačom promocijom uspješnih mladih ljudi – pozitivni primjeri samoaktualizacije – inspiracija i motiv za vršnjake
- Važnost redovitog informiranja, proaktivnosti, volonterstva i sudjelovanja u društvu
- Važnost socijalne mreže za razvoj vlastitih potencijala – prepreke prepoznaju u raširenom klijentelizmu i „vezama”, političkoj podobnosti
- Nepovjerenje odraslih u mlade i njihove sposobnosti, paternalizam

Što mladima treba da u potpunosti ispune svoje potencijale i pomognu drugima da naprave isto?

Za ostvarenje vlastitih potencijala, mladima je potrebna podrška uže i šire društvene zajednice odnosno postojanje adekvatne infrastrukture koja može omogućiti realizaciju njihovih ambicija, talenata i interesa u svim područjima života. (predstavnik stručnjaka).

Mladi ljudi trebaju podršku, mentorstvo i pozitivne uzore u drugim mladim ljudima. (predstavnik stručnjaka)

Pokušavam pomoći putem udruge za mlade u kojoj volontiram – da putem projekata upoznamo mlade s mogućnostima i kako lakše ostvariti svoje ciljeve. (sudionik online ankete).

Prenijeti im svoja iskustva, informirati i educirati da postoji bolje i da su sposobni. (sudionik online ankete).

Hvala!